

องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

Components of Learning Leadership for School Administrators

จิราภรณ์ จำเริญดี¹ อภิสิตี สมศรีสุข² และ นวพร วรรณทอง³
Jiraporn Jumrurndee¹ Apisit Somsrisuk² and Nawaphorn Wannathong³

Received : July 24, 2024; Revised : December 12, 2024; Accepted : December 13, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนทางการบริหารและพัฒนการศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารและแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบูรณาการ และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยภาพรวมองค์ประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, การเรียนรู้เป็นทีม, การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University; E-mail : jiraporn.ju66@snru.ac.th, apisit_edu@snru.ac.th, nawaphorn.w@snru.ac.th

Abstract

This research aimed to synthesize and evaluate the suitability of learning leadership components of school administrators. It was conducted as a qualitative study through two steps. Step 1 was the Synthesis of the learning leadership components of school administrators using intensive review from related studies, totaling 10 sources. Step 2 was the evaluation of the appropriateness of the learning leadership components through the experts include university professors faculty members specializing in educational management and development, school administrators, and teachers from schools under the secondary educational service area office sakon nakhon five experts by stratified sampling The research tools included a synthesis form, used to Document synthesized and research and an evaluation form used to evaluated the components appropriateness. Qualitative data from the data synthesis were analyzed using content analysis, while quantitative data were analyzed using computer software. The collected data were analyzed for frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings revealed that learning leadership of school administrators consisted of six components, namely team learning, creativity, learning environment, information technology implementation, integration, and self-directed learning. Overall components showed the highest level of appropriateness.

Keywords : Learning Leadership, School Administrators, Team learning, Self-directed learning

บทนำ (Introduction)

เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการสร้างระบบการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการศึกษา(สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 30) ซึ่งความเชี่ยวชาญและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพต่อองค์กรในอนาคต เป็นทักษะที่มีความโดดเด่นในการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลก (สมชาย เทพแสง, 2566 : 17) ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูและใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน กำหนดทิศทางและ

สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Schrum, 2016 : 25-30)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการเรียนรู้เป็นทีม เน้นการสื่อสาร สร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ประสบการณ์และความสามารถเพื่อนำโรงเรียนไปสู่คุณภาพ (ลักขวงษ์ จิระสุวรรณภักดี, 2566 : 225) เชื่อในศักยภาพของผู้อื่น และส่งเสริมให้ผู้อื่นได้พัฒนาความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการเป็นผู้นำในการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (Kouzes & Posner, 2016 : 37)

การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้มีความสำคัญในการเข้าใจถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางและวิธีการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในเชิงระบบ การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาได้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและคุณภาพของครู (Robinson, 2008 : 663) ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะและความสามารถของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ดีจะสามารถกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้วิธีการสอนที่ทันสมัยและการวิจัยในห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน (Fullan, 2014 : 89) อีกทั้งช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารที่มีความเข้าใจในบทบาทของตนในการเป็นผู้นำการเรียนรู้จะสามารถวางแผนและนำทรัพยากรมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน (Leithwood et al, 2006 : 202)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ถือเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ โดยผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ระหว่างปีการศึกษา 2564 และ 2565 พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังมีโรงเรียนบางแห่งที่คะแนนเฉลี่ยลดลงในบางวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร, 2566 : 45) แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำการศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสังเคราะห์นิยามศัพท์เฉพาะและพฤติกรรมบ่งชี้เป็นองค์ความรู้ใหม่ต่อยอด ไปสู่ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสกลนคร สร้างเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้และเข้าใจบทบาทของตนเองในการบริหารโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางการศึกษาพัฒนาทักษะและศักยภาพของครู จัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 แหล่ง ได้แก่ 1) กนกอร สมปราษฎ์ (2560 : 51) 2) จิตกมล โคตรทองกลาง (2564 : 25) 3) จีร์ ภวังคนันท์ (2565 : 40) 4) ลักขวงษ์ จิระสุวรรณภักดี (2566 : 227) 5) อนุนิดา ยนต์ศิริ (2566 : 169) 6) รมิดา เศรษฐบุตติ (2566 : 60) 7) ต่วนฮัสนะห์ ลาตอ (2567 : 113) 8) Rayner (2009 : 438) 9) Tubin (2013 : 170 - 176) และ 10) Kouzes & Posner (2016 : 1-202)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด เอกสารงานวิจัย จากแหล่งข้อมูล จำนวน 10 แหล่ง ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเคราะห์เอกสาร มาสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป หรือตั้งแต่ร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด และนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ และ ร้อยละ

2. การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนทางการบริหารและพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) อาจารย์ผู้สอนทางการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การสอนทางการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

3) ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขององค์ประกอบกับนิยามศัพท์เฉพาะ และข้อเสนอแนะ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลักษณะของเครื่องมือและหาคุณภาพของแบบสอบถาม เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) ปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบแบบสอบถามตามคำแนะนำให้สมบูรณ์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1) นำแบบสอบถามและหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน

2) รวบรวมแบบสอบถามกลับมา และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมจากการตอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และให้ความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ตัดสินความเหมาะสมขององค์ประกอบไว้ตั้งแต่ ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 70-71, 121) โดยมีเกณฑ์แปลผลคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยใช้สถิติพื้นฐานในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งข้อมูล										ความถี่	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1. การเรียนรู้เป็นทีม	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	8	80	✓
2. ความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		7	70	✓
3. การจิตสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	✓			✓		6	60	✓
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓			✓	✓	✓		✓		6	60	✓
5. การบูรณาการ	✓	✓	✓			✓		✓			5	50	✓
6. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	✓	✓	✓			✓	✓				5	50	✓
7. การเปลี่ยนแปลง	✓		✓	✓							3	30	
8. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน							✓		✓		2	20	
9. การวิจัยและพัฒนา	✓								✓		2	20	
10. ความยืดหยุ่น	✓										1	10	
11. ความพอเพียง	✓										1	10	
12. บุคคลแห่งการเรียนรู้				✓							1	10	
13. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้				✓							1	10	
14. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				✓							1	10	
15. การทำงานเป็นทีม					✓						1	10	
16. การรวบรวมข้อมูล								✓			1	10	
17. การค้นหาทิศทาง								✓			1	10	
18. การรับรู้ทางอารมณ์								✓			1	10	
19. การจัดการความรู้								✓			1	10	
20. การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้									✓		1	10	

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งข้อมูล										ความถี่	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
21. การประเมินผล									✓		1	10	
22. การร่วมมือ									✓		1	10	
23. เชื่อมั่นในตนเอง										✓	1	10	
24. มุ่งสู่ความเป็นเลิศ										✓	1	10	
25. ทำลายตนเอง										✓	1	10	
26. ตั้งใจฝึกฝน										✓	1	10	
รวม	10	6	6	5	4	6	5	5	9	5			

ที่มา : (จิราภรณ์ จำเริญดี และคณะ, 2567)

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จากแหล่งข้อมูล 10 แหล่ง พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ การเรียนรู้เป็นทีม มีความถี่สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ ความคิดสร้างสรรค์ มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 70 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 60 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 60 การบูรณาการ มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 50 และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความถี่คิดเป็นร้อยละ 50 ตามลำดับ

ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบมาจะเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ 46 พฤติกรรมบ่งชี้ แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

**ตารางที่ 2 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้
ของผู้บริหารสถานศึกษา**

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การเรียนรู้ เป็นทีม	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ สร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสื่อสารที่เป็นระบบ มีการวางแผนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้สมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน ปรับแนวคิด แนวปฏิบัติและจุดมุ่งหมายของสมาชิกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ยอมรับในความแตกต่างของศักยภาพแต่ละบุคคล ยอมรับต่อแนวคิดใหม่ ๆ มุมมองอื่น ๆ มีการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม ช่วยเหลือให้กำลังใจกันในการเรียนรู้ เพื่อบ่มุ่เน้นการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลในสมาชิกให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน	1.1 กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ 1.2 สร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสื่อสารที่เป็นระบบ 1.3 วางแผนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรในโรงเรียน 1.4 ส่งเสริมให้สมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน โดยการจัดประชุมหรือฝึกอบรมให้กับสมาชิก 1.5 ปรับแนวคิด แนวปฏิบัติและจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 1.6 ยอมรับในความแตกต่างของศักยภาพแต่ละบุคคล 1.7 ยอมรับต่อแนวคิดใหม่ ๆ มุมมองอื่น ๆ ของผู้อื่นในการเรียนรู้ 1.8 แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม 1.9 ช่วยเหลือครูและให้กำลังใจในการเรียนรู้ 1.10 มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน จากการประเมินความรู้ความสามารถของครู
2. ความคิด สร้างสรรค์	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ และนำนวัตกรรม เพื่อมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีความยืดหยุ่นทางความคิด มีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบ มีไหวพริบดี คิดอย่างเป็นระบบเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้	2.1 คิดสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ 2.2 นำนวัตกรรม เพื่อมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน 2.3 มีความยืดหยุ่นทางความคิดเหมาะสมกับสถานการณ์ 2.4 มีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบ มีไหวพริบดี 2.5 คิดอย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ นิยามปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้
ของผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
	เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย การกระตุ้นบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดการคิดนอกกรอบ ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้กล้าคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ	2.6 สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
		2.7 กระตุ้นบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดการคิดนอกกรอบ
		2.8 ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้กล้าคิดและกล้าทำในสิ่งใหม่ ๆ
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสร้างสภาวะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ภายในโรงเรียน และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้อำนวยความสะดวกทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.1 สร้างสภาวะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ภายในโรงเรียน
		3.2 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้อำนวยความสะดวกทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
		3.3 ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
		3.4 ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคลากรเพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายด้านดิจิทัล โดยการนำสื่อและวิทยาการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้รวดเร็วและทันเหตุการณ์ ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานจนเป็นกิจวัตรประจำวัน รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่ม	4.1 กำหนดนโยบายด้านดิจิทัล
		4.2 นำสื่อและวิทยาการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร
		4.3 ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
		4.4 สนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานจนเป็นกิจวัตรประจำวัน
		4.5 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
		4.6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการข้อมูลทางการศึกษาของโรงเรียน

ตารางที่ 2 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้
ของผู้บริหารสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
	ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการให้บริการข้อมูลทางการศึกษาของสถานศึกษา	
5. การบูรณาการ	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำเอาเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาสังเคราะห์ ทบทวน ผสมผสานเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นวิธีการใหม่ที่เหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติจริง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สามารถเชื่อมโยงความรู้หลากหลายศาสตร์มาใช้งานเดียวกันได้ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรอบรู้ในเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการมีศักยภาพและสติปัญญาที่เป็นพหุปัญญาและสามารถปฏิบัติได้ และสามารถปรับตัวเข้าได้ทุกสถานการณ์	5.1 นำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาสังเคราะห์ ทบทวน ผสมผสานเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นวิธีการใหม่ที่เหมาะสม 5.2 นำวิธีการใหม่ที่ได้จากการบูรณาการไปปฏิบัติจริง 5.3 สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลายศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน 5.4 สนับสนุนให้ครูบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรอบรู้ในเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม 5.6 ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากความคิด ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริง พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีการสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้ของตนเอง การวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนากระบวนการทำงาน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	6.1 สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากความคิด ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริง 6.2 พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 6.3 สร้างแรงจูงใจใฝ่รู้ของตนเอง 6.4 วางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง 6.5 ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง 6.6 สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง 6.7 พัฒนากระบวนการทำงานในโรงเรียนด้วยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ 6.8 แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจและมีแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถของตนเองและบุคลากรในโรงเรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ขยายศักยภาพการเรียนรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บูรณาการความรู้จากวิทยาการต่าง ๆ อีกทั้งนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเกิดการเรียนรู้เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา กับ นิยามศัพท์เฉพาะขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม (N=5)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเรียนรู้เป็นทีม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความคิดสร้างสรรค์	4.60	0.49	มากที่สุด
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	0.40	มาก
5. การบูรณาการ	4.00	0.63	มาก
6. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.60	0.49	มากที่สุด
รวม	4.53	0.57	มากที่สุด

ที่มา : (จิราภรณ์ จำเริญดี และคณะ, 2567)

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมองค์ประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53) สูงสุด คือ การเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X}$ = 5.00) รองลงมาคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.80) ความคิดสร้างสรรค์ และ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X}$ = 4.60) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.20) และการบูรณาการ ($\bar{X}$ = 4.00) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้เป็นทีม 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การบูรณาการ และ 6) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบนั้นเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่มีความจำเป็นต่อการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษานำพาโรงเรียนไปในทิศทางที่ดี พัฒนาความเป็นมืออาชีพของครูและสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสุดสำหรับผู้เรียน สอดคล้องกับ อีร์ ภวังคนันท์ (2565 : 40) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม 2) ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) ด้านการบูรณาการความหลากหลาย 4) ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท 5) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) ด้านการกล้าคิดสร้างสรรค์

2. ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า องค์ประกอบโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือ การเรียนรู้เป็นทีม รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบูรณาการ ตามลำดับ เนื่องจากการเรียนรู้เป็นทีม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสำเร็จทั้งด้านการศึกษาเรียนรู้และการทำงานร่วมกันในองค์กร ช่วยเสริมสร้างทั้งความรู้ ทักษะและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากบุคคลที่มีความรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริง สอดคล้องกับ รมิดา เศรษฐบุติ (2566 : 352) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดที่สุดคือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อคงความมีทักษะความรู้ที่จำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 อยู่เสมอ และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของผู้บริหารมีผลต่อการทำงานและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อนุนิดา ยนต์ศิริ (2566 : 167) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู พบว่า สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกอยากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ องค์กรประกอบความคิดสร้างสรรค์และองค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมภาวะการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สร้างแรงบันดาลใจการพัฒนาองค์ความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำและเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในระยะยาว สอดคล้องกับ หทัยรัตน์ วิโย (2564 : 231) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย พบว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาหลากหลายที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานและกระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์และสอดคล้องกับ กนกอร กวานสุพรรณ (2560 : 7-8) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะสร้างพลังความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์นวัตกรรม องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยเสริมสร้างภาวะการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ได้อย่างรวดเร็ว พัฒนาทักษะการเรียนรู้ สร้างเครือข่าย และปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ สรวิศา คำหนัก (2567 : 151-154) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร นำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมได้ ปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างองค์กรให้มีความยืดหยุ่นและมีอิสระช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา และองค์ประกอบการบริหารจัดการนั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่มีความสำคัญอย่างมากต่อภาวะการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกัน เนื่องจากช่วยให้ผู้บริหารสามารถเชื่อมโยงและผสมผสานความรู้จากหลายสาขาและแหล่งข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นภาพร ศรีสุคันธพลฤกษ์ (2566 : 117-131) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพฯ พบว่าการบูรณาการนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

ผลการศึกษาระดับองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้เป็นทีม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบูรณาการ แต่ละองค์ประกอบนั้นเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่มีความจำเป็นต่อการสร้างสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เขียนสรุปเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มา : (จิราภรณ์ จำเริญดี และคณะ, 2567)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า 6 องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 องค์ประกอบ และระดับมาก 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบการเรียนรู้เป็นทีมที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งควรจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะการเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่สามารถเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและมีภูมิความรู้ที่แท้จริง เป็นที่เคารพต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไป และผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ มาเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาตนเองและบริหารจัดการภายในโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สร้างแบบสอบถาม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ก่อนประเมินความเหมาะสม และทดลองใช้ องค์ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกกร กวานสุพรรณ. (2560, พฤษภาคม - สิงหาคม). “การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร.” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11(2) : 1-13.
- กนกกร สมปราชญ์. (2560, มกราคม - เมษายน). “ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาทฤษฎีฐานราก.” วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 12(34) : 51 - 66.
- จิราภรณ์ จำเรียดิ และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตกมล โคตรทองกลาง. (2564, เมษายน - มิถุนายน). “การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.” วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 8(7) : 159-169.
- ถ้วนฮัสนะห์ ลาตอ. (2567, มกราคม - เมษายน). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2.” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 35(1) : 107-121.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ธีร์ ภาวักนันท์. (2565, มกราคม - เมษายน). “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา.” วารสารครุศาสตร์ปัญญา. 1(2) : 35-46.

- นภาพร ศรีสุคันธพฤกษ์. (2566, มีนาคม). “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร.” **วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม**. 7(3) : 117-131.
- รมิดา เศรษฐบุตตี. (2566). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลักขวงษ์ จิระสุวรรณภักดี. (2566, พฤษภาคม - สิงหาคม). “ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล.” **วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก**. 41(2) : 220-238.
- สมชาย เทพแสง. (2566, กรกฎาคม - ธันวาคม). “ทักษะอนาคตที่จำเป็นสำหรับผู้ผู้นำ.” **วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา**. 2(2) : 17-32.
- สรีชา คำหนัก. (2567, มีนาคม - เมษายน). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1.” **วารสารมณีเชษฐารามวัดจอมมณี**. 7(2) : 143-157.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (2566). “แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.sesaosakon.go.th/web/2023/?page_id=12057 สืบค้น 15 เมษายน 2567.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.senate.go.th> สืบค้น 15 เมษายน 2567.
- หทัยรัตน์ วิโย. (2564, มกราคม - มีนาคม). “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย.” **วารสาร มจร อุบลวิทยธรณี**. 6(1) : 223-238.
- อนุนิดา ยนต์ศิริ. (2566, พฤษภาคม - สิงหาคม). “ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร.” **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมการท้องถิ่น**. 7(2) : 159-172.
- Fullan, M. (2014). **Teacher development and educational change**. Routledge.
- Kouzes, J.M., & Posner, B.Z. (2016). **Learning leadership: The five fundamentals of becoming an exemplary leader**. John Wiley & Sons.

- Leithwood, K. (2006). "The 2005 Willower family lecture : Leadership according to the evidence." **Leadership and Policy in schools**. 5(3) : 177-202.
- Rayner, S. (2009, November). "Educational diversity and learning leadership : a proposition, some principles and a model of inclusive leadership?." **Educational Review**. 61(4) : 433 - 447.
- Robinson, V. M., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). "The impact of leadership on student outcomes : An analysis of the differential effects of leadership types." **Educational administration quarterly**. 44(5) : 635 - 674.
- Schrump, L., & Levin, B. B. (2016). "Educational technologies and twenty-first century leadership for learning." **International Journal of Leadership in Education**. 19(1) : 17-39.
- Tubin, D. (2013). "Learning leadership for innovation at the system level : Israel." In **Leadership for 21st Century Learning**. OECD.